

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/998/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3712206589
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3712206589.2

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Emílie Zimovej a sudcov JUDr. Ľubice Bajzovej a JUDr. Romana Hargaša v právnej veci navrhovateľa: JUDr. R. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. nad P., L. XXXX/X, proti odporcovi: T. I. - H. Y. T., L. 2, P., o náhradu škody spôsobenej nezákonným a nesprávnym úradným postupom, na odvolanie oboch účastníkov proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica, zo dňa 05. augusta 2014, č. k. 10C/66/2012-153 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 17.600 eur s úrokom z omeškania 5,15% ročne od vykonateľnosti rozsudku do zaplatenia. Vo zvyšku návrh zamietol. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil popisom vykonaného dokazovania, z ktorého vyplynulo, že navrhovateľ ako zákonný sudca rozhodoval trestnú vec vedenú pred N., pod sp. zn. 4T/114/2007 a v ktorej podľa konečného rozhodnutia boli obžalovaní oslobodení spod obžaloby. Vyšetrovateľ PZ - Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii O. - V. začal uznesením ČVS:PPZ-104/BPK-Z-2009 zo dňa 13.07.2009 trestné stíhanie za prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že doposiaľ neustálená osoba vystupujúca v postavení sudcu N., dňa 30.10.2008 v budove N., v trestnej veci obvinených Y. R. a J. Y. vedenej na N. pod sp. zn. 4T/114/2007 v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech, do zápisnice z hlavného pojednávania, po poučení o možnosti podať opravný prostriedok v rozpore so skutočnosťou nadiktoval, že prokurátorka sa k podaniu alebo nepodaniu opravného prostriedku nevyjadruje, hoci prokurátorka sa jednoznačne vyjadrila, že voči rozsudku podáva odvolanie, a to proti výroku o vine a treste, čím spôsobil, že oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť bez toho, aby o podanom odvolaní okresnej prokuratúry rozhodoval Krajský súd v Trenčíne. Po vykonanom dokazovaní v prípravnom konaní generálny prokurátor SR žiadosťou zn. VII/2GV126/09-15 zo dňa 11.01.2010 požiadal ústavný súd SR podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy SR s poukazom na ustanovenie § 231 písm. 1 Tr. por. a na § 14 ods. 3 Zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR o udelenie súhlasu na trestné stíhanie sudcu N. - navrhovateľa z dôvodu, že je dôvodne podozrivý zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., ktorý mal spáchať na tom skutkovom základe, že ako sudca N. dňa 30.10.2008 v budove N. v trestnej veci obvinených Y. R. a J. Y. vedenej na N. pod č. 4T/114/07 v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech, do zápisnice z hlavného pojednávania po poučení o možnosti podať opravný prostriedok v rozpore so skutočnosťou nadiktoval, že prokurátorka sa k podaniu alebo nepodaniu opravného prostriedku nevyjadruje, hoci prokurátorka sa jednoznačne vyjadrila, že voči rozsudku podáva odvolanie, a to proti výroku o vine aj treste, čím spôsobil, že oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť bez toho, aby o podanom odvolaní okresnej prokuratúry rozhodoval Krajský súd v Trenčíne. Ústavný súd SR na verejnom

zasadnutí dňa 23.06.2010 odoprel súhlas na trestné stíhanie navrhovateľa pre prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v znení neskorších predpisov pre skutok uvedený v žiadosti generálneho prokurátora SR, č. k. VII/2GV/126/09-15 z 11.01.2010. Podľa odôvodnenia rozhodol tak z dôvodu, že skutok, pre ktorý žiadal generálny prokurátor vydať sudcu na trestné stíhanie, spadá do rozhodovacej činnosti sudcu v trestnom konaní súdnom. Zároveň tam bolo uvedené, že žiadosť v spojení s prílohami nesignalizoval a dostatočne dôvodné podozrenie, že sudca mohol na tam uvedenom skutkovom základe naplniť všetky znaky skutkovej podstaty prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.. Uzavrel, že v žiadosti sa generálny prokurátor otázkou úmyselného zavinenia nielenže vôbec nezaoberal, ale táto ani nevyplývala zo žiadneho vykonaného dôkazu. Následne vyšetrovateľ PZ - PPZ, ÚBOK, OBPK O. - V. uznesením ČVS:PPZ-104/BPK-Z-2009 zo dňa 10.12.2010 podľa § 215 ods. 1 písm. d/ Tr. por. s poukazom na § 9 ods. 1 písm. b/ Tr. por. trestné stíhanie zastavil. Navrhovateľ žiadosťou zo dňa 19.03.2011 sa domáhal na H. predbežného prerokovania nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa Zák. č. 514/2003 Z. z. a žiadal, aby T. I. zastúpená H. Y. T. mu uhradila 500.000 eur ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré podľa neho zodpovedá intenzite zásahu do jeho práv. Listom zo dňa 29.04.2011 oznámila H. Y. T. navrhovateľovi, že zo strany prokuratúry neboli zistené nezákonné rozhodnutia ani nesprávny úradný postup a za škodu spôsobenú v trestnom konaní vyšetrovateľom zodpovedá Ministerstvo vnútra SR. Žiadosťou zo dňa 15.05.2011 sa navrhovateľ domáhal predbežného prerokovania nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom aj na MV SR, ktoré tejto žiadosti písomným stanoviskom zo dňa 07.11.2011, nevyhovelo s poukazom na to, že neboli naplnené základné predpoklady na vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a to existencia nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávneho úradného postupu. Ďalej súd prvého stupňa citoval vykonané dôkazy najmä svedecké výpovede ako aj príslušné ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z.. Vyslovil názor, že základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 cit. zákona je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola škoda spôsobená, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2009, kde bolo interpretované toto ustanovenie tak, že nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. Z hľadiska teleologického výkladu vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takému rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvinením, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, tzn. že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň to znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia. Uvedený výklad považoval za potrebné použiť aj pre prejednávany prípad, keď vyšetrovateľ na základe záväzného pokynu prokurátora začal trestné stíhanie, ktoré bolo následne právoplatne zastavené. Tým sa trestné (prípravné) konanie skončilo, podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo, Ústavný súd SR odoprel súhlas k trestnému stíhaniu navrhovateľa z dôvodu, že skutok, pre ktorý začalo trestné stíhanie spadá do rozhodovacej činnosti súdu a nemôže byť predmetom trestného stíhania a žiadosť generálneho prokurátora nebol odôvodnená ani vo vzťahu k dôvodnosti podozrenia zo spáchania prečinu a týmto je potom daná nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania. Zo skutkovej vety uvedenej v uznesení o začatí trestného stíhania je osoba podozrivá zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa celkom zreteľne identifikovaná, pretože sa jedná o osobu v postavení sudcu N., ktorý pojednával vec 4T/114/2007 obvinených Y. R. a spol. a s takto definovaných znakov osoby je takáto osoba celkom jednoznačne poznateľná a konkrétna a z takto formulovaného uznesenia je bezpochyby zistiteľné, že touto osobou je sudca N. JUDr. R. D., t. j. navrhovateľ. Táto osoba bola od začiatku orgánom prokuratúry známa, trestné stíhanie smerovalo proti osobe navrhovateľa od začiatku, čo vyplýva aj z priebehu prípravného konania, z výsluchov svedkov a ostatných zadovážovaných dôkazov a napokon zo samotnej žiadosti generálneho prokurátora o vydanie navrhovateľa na trestné stíhanie, ktorá po udelení súhlasu Ústavným súdom SR otvorene smerovala k vzneseniu obvinenia

navrhovateľa. Keďže uznesenie o začatí trestného stíhania bolo zastavené, súd prvého stupňa z týchto dôvodov ustálil, že navrhovateľ má podľa § 6 ods. 1 Zák. č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Považoval za splnené všetky predpoklady na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy podľa Zák. č. 514/2003 Z. z., t. j. nezákonné rozhodnutie, vznik nemajetkovej ujmy a príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom nemajetkovej ujmy. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že u navrhovateľa došlo k značnému zníženiu dôstojnosti a spoločenskej vážnosti, a preto je odôvodnené priznanie nemajetkovej ujmy. Je sudcom N., pričom zo svedeckých výpovedí bolo preukázané, že kolegovia navrhovateľa a zamestnanci N. mali vedomosť o začatí trestného stíhania v súvislosti s osobou navrhovateľa, dokonca táto téma bola prednesená na porade zamestnancov súdu a rozprávalo sa o tom medzi notármi, advokátmi, prokurátormi, teda osobami právnickej obce ako aj laikmi, čo potvrdili svedkovia, čo tiež bolo svedecky preukázané. Prihliadol na to, že navrhovateľa ako sudcu, ktorý rozhodoval vo viacerých mediálne známych kauzách pozná verejnosť a je z médií známy aj ako bývalý hovorca N. z čoho je zrejmé, že zásah do jeho cti a vážnosti bol výrazne spôsobilý znížiť vážnosť jeho osoby v spoločnosti, jeho česť a dôstojnosť ako pred kolegami tak i pred osobami pôsobiacimi v policajnom zbore i pred verejnosťou. Považoval za splnenú aj podmienku upravenú v § 17 ods. 2 zákona, ktorá je splnená vtedy, keď samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a nemajetková ujma sa uhrádza v peniazoch, ak nie je možné ju uspokojiť inak. Pre záver o značnom znížení dôstojnosti navrhovateľa a jeho vážnosti v profesijnej sfére ich spoločnosti poukázal na to, že svedecké výpovede jednoznačne opisali vnímanie osoby navrhovateľa v postavení naznačujúcom trestnú činnosť a je bez pochyby, že takéto vnímanie morálneho profilu osoby navrhovateľa cez pochybnosti o jeho čestnosti spôsobili nemajetkovú ujmu medzi kolegami i priateľmi, ľuďmi, ktorí ho poznali z jeho rozhodovacej činnosti, alebo z médií. Považoval za nepochybné, že hrozba trestného stíhania vyvolala u navrhovateľa pocit neistoty zo zabezpečenia rodiny, manželky a detí, v prípade, že by bolo vznesené obvinenie, mohol mu byť pozastavený podľa § 22 ods. 1 zák. č. 385/2000 Z. z. výkon jeho funkcie, čo by následne spôsobilo stratu na príjme, na ktorý je odkázaná jeho rodina. Zohľadnil zásady uvedené v § 17 ods. 2, 3 Zák. č. 514/2003 Z. z. považoval za primerané zásahu do práv navrhovateľa, že k vyváženiu následkov neoprávneného porušenia jeho práv dôjde uspokojením nemajetkovej ujmy v peniazoch. Viazaný názorom odvolacieho súdu o aplikácii § 17 ods. 4 Zák. č. 524/2003 Z. z. účinného od 01.01.2013 rozhodol o nemajetkovej ujme vo výške 17.600 eur, ktorá sa javila ako odôvodnená a zásah vyvažujúca. Odporca sa navrhovateľovi žiadnym spôsobom neospravedlnil za svoj nezákonný postup a teda aj takúto skutočnosť kumulatívne spojenú s tým, že uplynula už dosť dlhá doba poškodenie jeho osoba sa prehlbuje a v podstate to, čo sa stalo zo strany odporcu vo vzťahu k osobe navrhovateľa aj naďalej navonok pôsobí negatívne. V očiach odporcu, ktorý neustále tvrdí, že postupoval zákonne má navrhovateľ za to, že skutok sa stal a týmto sa dokazuje, že odporca vníma navrhovateľa ako páchatel'a trestnej činnosti aj naďalej. Prihliadol na reakcie, ktoré zásah do práv navrhovateľa vyvolali v jednotlivých sférach jeho osobnosti a dĺžke prípravného konania, ktoré smerovalo k vzneseniu obvinenia proti navrhovateľovi, počas ktorej trval stav neistoty u navrhovateľa a počas ktorej bol navrhovateľ intenzívne vystavený negatívnemu záujmu osôb z jeho okolia i verejnosti, ktoré ho vnímali cez pochybnosti o jeho čestnosti, určil výšku peňažnej satisfakcie voľnou úvahou rozsahu 17.600 eur, ktorú považoval za primeranú aj vzhľadom k osobe navrhovateľa a prostrediu, v ktorom žije a pracuje a vo zvyšku návrh zamietol s tým, že priznanie náhrady vo väčšom rozsahu neumožňuje novelizované znenie § 17 ods. 4 Zák. č. 514/2004 Z. z. účinného od 01.01.2013. Poukázal na to, že zák. č. 514/2003 Z. z. ani dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 5 neupresňujú výšky, v akej by malo byť odškodnenie za morálnu ujmu v jednotlivých prípadoch poskytnuté, neexistujú žiadne kritériá pre určenie náhrady nemajetkovej ujmy, žiadna metodika výpočtu, a preto treba výšku určiť na základe zákona podľa voľnej úvahy súdu (§ 136 O.s.p.). Vychádzajúc zo skutkového stavu dospel k záveru, že suma 17.600 eur splní úlohu odškodňovaciú, a zároveň nie je len symbolická a zodpovedá demonštratívne vymedzeným kritériám podľa § 17 ods. 3 Zák. č. 514/2003 Z. z..

Proti rozsudku okresného súdu, a to jeho výroku, ktorým bolo návrhu na začatie konania čiastočne vyhovie podal v zákonnej lehote odvolanie H. Y., ktorý navrhol jeho zrušenie a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie. Uplatnil dôvody na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. d/, f/, b/ O.s.p.. Zdôrazňoval, že v predmetnej veci došlo len a výlučne k začatiu trestného stíhania vo veci - uznesením a následne došlo k zastaveniu trestného stíhania vo veci uznesením. Trestné stíhanie sa teda nikdy nedostalo do štádia vznesenia obvinenia voči akejkolvek konkrétnej osobe a uznesenie o vznesení obvinenia nikdy nebolo vydané, pričom žiadna osoba sa nikdy nestala obvinenou v predmetnej veci a žiadna osoba nemala postavenie účastníka konania v zmysle obvineného, pričom ani jedno z

uvedených rozhodnutí nebolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť. Súdu prvého stupňa vyčítal, že sa nevyporiadal s aktívnou legitimáciou na podanie žaloby o náhradu škody, keďže žalobca nikdy postavenie obvineného nemal a je otázne, či je aktívne legitimovaný na podanie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Zároveň namietal aj výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá bola navrhovateľovi priznaná s tým, že navrhovateľ je trestným sudcom a je mu známa skutočnosť, že existuje tzv. prezumpcia neviny, ktorú je každý povinný rešpektovať a cítiť. Nemohla mu preto vzniknúť ujma v dôsledku realizácie úkonov orgánmi verejnej moci. Zároveň spochybnil svoje oprávnenie konať za Slovenskú republiku. Nesprávne označenie orgánu, ktorý má konať štát považoval za nedostatok podmienky konania v zmysle ustanovenia § 103 O.s.p.. V prípade potvrdenia rozsudku navrhol pripustiť dovolanie proti rozsudku krajského súdu, pričom za otázku zásadného významu považoval, či môže navrhovateľovi vzniknúť nárok na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia, keď za nezákonné rozhodnutie sa považuje uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci.

Navrhovateľ podal odvolanie proti výroku, ktorým bol čiastočne zamietnutý návrh na začatie konania. V odvolaní poukazoval na to, že správnym a zákonným postupom pokiaľ ide o výšku škody, bol postup okresného súdu v pôvodnom rozhodnutí, keď aplikoval zákon č. 514/2003 Z. z. platný v znení účinnom do 31.12.2012, t. j. do účinnosti jeho ostatnej novely - Zák. č. 412/2012 Z. z.. Za rozhodujúci fakt v danom prípade považoval konštatovanie, že zákon podstatne inak upravuje výšku škody na podklade vzniknutej nemajetkovej ujmy oproti úprave zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2012. V novom ods. 4 ustanovenia § 17 bez akýchkoľvek pochyb limituje výšku tejto škody na sumu, ktorá môže byť pri aplikácii mechanizmu jej výpočtu prakticky iba maximálne 50-násobkom výšky minimálnej mzdy, čo v súčasnej dobe predstavuje sumu 17.600 eur. Je zjavné, že takáto zákonná úprava sa nejaví byť konformnou vo vzťahu k platnému dohovoru na ochranu ľudských práv a slobôd, ktorým dokumentom je viazaný Slovenská republika ako aj s platnou Ústavou SR. Za relevantný považoval fakt, že zák. č. 412/2012 Z. z. neobsahuje žiadne intertemporálne ustanovenia, ktorými by riešil retroaktivitu tejto zmeny. Je preto nutné vychádzať z toho, že táto zmena pôsobí výlučne do budúcnosti, t. j. od jej účinnosti od 01.01.2013, po ktorom čase dôjde k nezákonnému rozhodnutiu, či postupu a následku škody s ním spojeného. V dôsledku toho výška nemajetkovej ujmy v § 17 ods. 4 predmetného zákona je limitovaná až v takých prípadoch, ktoré nastanú po prvom januári 2013. Zdôraznil, že už zo samotnej podstaty práva, ale aj právneho poriadku SR a Ústavy SR vyplýva retroaktivita právnych noriem, teda zákaz spätnej účinnosti. Poukázal na to, že v prejednávanej veci došlo k nezákonnému a nesprávnemu úradnému postupu ako aj k následku, t. j. ku škode evidentne v čase účinnosti zákona, kedy výška nemajetkovej ujmy nebola vôbec limitovaná, a preto okresný súd pri aplikácii právnej normy, teda nie druhu, ale jej znenia pochybil, čím došlo k situácii, že mu nemohol priznať vyššiu sumu ako odškodnenie, ktoré by presiahlo t. č. zákonný limit, kým došlo k neprimeranému zásahu do jeho práva na odškodnenie.

Vyjadrenia k odvolaniam neboli podané.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p., pretože je vo výroku vecne správny. Rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu.

Rozsudok alebo uznesenie, ktorým sa končí konanie vo veci samej, možno v zmysle ustanovenia § 205 ods. 2 O.s.p. odôvodniť len okolnosťami uvedenými pod písm. a/ až f/ cit. zákonného ustanovenia.

Odporca vo svojom odvolaní uplatňuje dôvody na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. a/ (v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1), d/ (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam), f/ (rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci).

Dôvod na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. je daný v prípade, pokiaľ možno konštatovať niektorú z väd uvedených v § 221 ods. 1 O.s.p. ako dôvod na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolacím súdom. Odvolateľ - H. Y. T., ktorá koná za odporcu vo svojom odvolaní výslovne neuvádza, ktorý z dôvodov podľa § 221 ods. 1 O.s.p. pre zrušenie rozhodnutia možno považovať zároveň za vadu konania avšak podľa jeho obsahu je zjavné, že má na mysli dôvody podľa § 221 ods. 1 písm. b/ (ten kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania), c/ (účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený).

V prejednávanej veci nebola zistená ani jedna z týchto väd.

Navrhovateľ označil ako odporcu v danej veci T. I..

Vyplyva z ustanovenia § 21 Občianskeho zákonníka, že pokiaľ je účastníkom v občianskoprávných vzťahoch štát, je právnickou osobou. V takom prípade je považovaný za iný subjekt popri ostatných subjektoch, vymenovaných v § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čo znamená, že má aj rovnaké postavenie z ostatnými účastníkmi občianskoprávneho vzťahu. V mene štátu však konajú príslušné orgány.

Podľa § 21 ods. 4 O.s.p. za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu. Riadne označenie štátu ako žalovaného účastníka konania je náležitou riadneho návrhu na začatie konania. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať. Neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 43 O.s.p.. V prípade, ak je označený síce štátny orgán, ktorý má za štát konať, ale uplatnený nárok do pôsobnosti tohto štátneho orgánu nepatrí, alebo je označený subjekt, ktorý štátnym orgánom nie je, nejde o vadu návrhu ani o nedostatok podmienky konania (rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/149/2011).

Z ustanovenia § 21 ods. 4 veta prvá O.s.p. vyplyva, že súd je povinný bez zreteľa na označenie obsiahnuté v návrhu zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu a konať len s takýmto oprávneným subjektom.

Keď v danom prípade navrhovateľ označil ako odporcu štát, ktorý je pasívne legitimovaným subjektom v súvislosti s uplatňovaním nároku na náhradu škody spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci a zároveň označil orgán, ktorý má konať za štát, t. j. H. Y. T.. Nebol daný dôvod na postup podľa § 104 ods. 2 O.s.p. ako sa toho dovoľáva odvolateľ, t. j. H. Y. T., ktorá koná za štát.

Dôvod na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. f) (rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci) je daný v prípade nesprávneho výkladu a aplikácie právnej normy na zistený skutkový stav, alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť.

V prejednávanej veci podstatou odvolania ako aj obrany v celom konaní zo strany odporcu je okolnosť, že štát nemôže zodpovedať za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá mala vzniknúť navrhovateľovi, pretože právo na náhrady škody v prípade, ak škoda vznikne účastníkovi konania - obvinenému v trestnom konaní, ktoré je následne zastavené, prípadne je obvinený oslobodený spod obžaloby, alebo je vec postúpená na vybavenie inému príslušnému orgánu vždy len obvinenému a nie osobe, ktorá nemala postavenie účastníka konania a ktorá nebola obvinená. Zotrvával na stanovisku, že navrhovateľ nebol obvinený a teda nemal postavenie účastníka konania.

Odporca v odvolaní vyčíta súdu prvého stupňa nesprávnu aplikáciu a výklad ustanovenia § 6 ods. 1 Zák. č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého v prípade ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené, alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vykonáva systematický aj teologický výklad citovaného zákonného ustanovenia a vychádza zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, kedy nemožno lipnúť na formálnom zrušení alebo zmene tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. S takýmto výkladom ako aj aplikáciou citovaného zákonného ustanovenia na zistený skutkový stav, ktorý je nepochybný a jednoznačný, sa stotožňuje aj odvolací súd a v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. poukazuje na správne dôvody súdu prvého stupňa tejto otázke.

Navrhovateľ bol opodstatnene považovaný za osobu, ktorej dôsledku nezákonného rozhodnutia vznikla škoda, a preto má aktívnu legitímáciu v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z..

Súd prvého stupňa v súlade s obsahom spisu konštatuje, že navrhovateľ bol v uznesení o začatí trestného stíhania jednoznačne identifikovaný tak, že bolo každému zrejmé, že sa jedná o navrhovateľa. Pre totožný skutok, ako bolo začaté trestné stíhanie s doslovným označením bola podaná aj žiadosť na Ústavný súd SR o udelenie súhlasu na trestné stíhanie sudcu N. s výslovným označením mena, priezviska ako aj ostatných osobných údajov navrhovateľa.

Odvolačný súd nepovažoval za opodstatnene uplatnený ani dôvod na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam).

Súd prvého stupňa vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 132 O.s.p. v otázke nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú umožňuje priznať ustanovenie § 17 ods. 3 Zák. č. 514/2003 Z. z., keď po vyhodnotení týchto dôkazov opodstatnene prihladol na osobu poškodeného ako aj závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo.

Dôvody na odvolanie, ktoré uplatnil odporca vo svojom odvolaní preto nepovažoval odvolací súd za dané.

Odvolačný súd sa nestotožnil ani s dôvodom na odvolanie, ktorý uplatnil vo svojom odvolaní navrhovateľ (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Navrhovateľ vo svojom odvolaní vyčítal nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 17 ods. 4 na danú vec.

Odvolačný súd v tejto súvislosti zotrváva na svojom stanovisku, ktoré vyslovil v zrušujúcom uznesení č. k. 17Co/216/2013-135 zo dňa 13.05.2014 a podľa ktorého rozhodnutie vydané 05.02.2013, t. j. v čase, kedy v dôsledku zmeny vykonanej zákonom č. 412/2012 Z. z. bol ods. 4 cit. zákonného ustanovenia zmenený tak, že výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa ods. 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je zák. č. 215/2004 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov a v ustanovení § 6 upravuje maximálnu sumu odškodnenia tak, že táto nesmie presiahnuť 50-násobok minimálnej mzdy. Podľa čl. VI Zák. č. 412/2012 Z. z. nadobudol účinnosť 01.01.2013, pričom z piatej časti zák. č. 514/2003 Z. z. označenej ako prechodné a záverečné ustanovenia je zrejmé, že k danej právnej úprave neboli prijaté prechodné ustanovenia. Odvolací súd zotrváva na stanovisku, že účinnosť právnej normy je jej vlastnosťou, ktorá spočíva v tom, že sa ňou musia riadiť právne vzťahy, ktoré táto norma vo svojom texte upravuje. Každý zákon má vo svojom poslednom ustanovení určený dátum účinnosti, čo v danom prípade predstavuje 01.01.2013. Dátumom účinnosti je tak vymedzený deň, od kedy je nevyhnutné podľa tohto zákona postupovať.

Navrhovateľ vo svojom odvolaní zdôrazňuje nepochybnú okolnosť, že zákon č. 412/2012 Z. z., ktorým došlo k novelizácii ustanovenia § 17 ods. 4 Zák. č. 514/2003 Z. z. neobsahuje žiadne intertemporálne (prechodné a záverečné ustanovenia, ktorými by riešil retroaktivitu tejto zmeny, a preto je nutné vychádzať z toho, že táto zmena pôsobí výlučne do budúcnosti, t. j. od jej účinnosti od 01.01.2013 a teda sa nevzťahuje na právne vzťahy, ktoré vznikli pred jej účinnosťou, t. j. do 31.12.2012).

Pri hmotnoprávných úpravách však zásadne platí, že pokiaľ sa majú ustanoveniami nového zákona riadiť aj právne vzťahy pred nadobudnutím jeho účinnosti, je táto okolnosť predmetom prechodných ustanovení k vykonaným úpravám. Pokiaľ takéto prechodné ustanovenia neboli prijaté, je v zásade povinnosťou súdov aplikovať právo účinné v čase rozhodovania súdu.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa v súvislosti s vydaním napadnutého rozsudku postupoval správne, keď na výšku náhrady nemajetkovej ujmy aplikoval ustanovenie § 17 ods. 4 Zák. č. 514/2003 Z. z., pričom stanovil jej výšku v maximálnej sume, ktorú umožňuje citované zákonné ustanovenie priznať a takýto postup aj náležite odôvodnil skutočnosťami, ktoré vyplynuli zo zisteného skutkového stavu.

Keďže odvolací súd nezistil opodstatnenosť dôvodov na odvolanie, ktoré uplatnili účastníci vo svojich odvolaniach, rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil.

V odvolacom konaní tak bol každý z účastníkov len čiastočne úspešný, a preto o náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p..

Odvolací súd nepovažoval za potrebné pripustiť dovolanie (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Vydané rozhodnutie nepovažoval za rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, keďže po právnej stránke zásadný význam rozhodnutia znamená podľa súdnej praxe to, že neexistuje v danej otázke judikatúra, alebo judikatúra je nejednotná a chýba zjednotenie praxe Najvyšším súdom SR, prípadne, že ide o interpretáciu a aplikáciu nového právneho predpisu. Spoločným znakom je, že ide o vyriešenie otázky majúcej význam pre neriešenú alebo nejednotnú súdnu prax. V prejednáwanej veci však odporca považuje za otázku zásadného významu výsledok hodnotenia dôkazov a aplikácie právneho predpisu v konkrétnom individuálnom prípade.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.